

Anupras Karalius gimė 1889 m. sausio 10 d. Pajevonio vls., Kunigiškių k. (Vilkaviškio raj). Augo daugiavaikėje šeimoje. Tėvai: Juozas Karalius ir Marė Karalienė (Lukoševičiūtė). Eidamas septynioliktuosius metus, mokėdamas staliaus amatą, tačiau būdamas beveik beraštis, išvyko pas vyresnį brolių Juozą į JAV. Dirbo įvairius darbus, savarankiškai mokėsi, kurį laiką lankė Valparaisio universitetą (matyt, jame įsteigtas vidurinio mokslo klases). Dalyvavo kairiųjų veikloje, streikuose. Kurį laiką gyveno Anglijoje. Su kitais kairiųjų pažiūrų draugais išvyko į išsvajotą socializmą statančią Rusiją. Bet ten „rojumi“ greitai nusivylė ir net pateko į kalėjimą. Manoma, kad į Lietuvą sugrįžo pasikeitus politiniais kaliniais. Parašė brošiūrą „Rusų komunizmas“ (Kaunas, 1922 m.), kurioje atskleidė šios nusikalstamos sistemos baisumus, kuriuos pačiam teko stebėti. Nuo 1924 m. sausio 1 d. iki suėmimo 1940 m. rugpjūčio 20 d. A. Karalius dirbo Biržų Antano Smetonos valstybinėje gimnazijoje, dėstė matematiką ir anglų k. 1931 m. išlaikęs egzaminus, A. Karalius gavo progimnazijos anglų k. mokytojo cenzą. Jis prisidėjo prie anglų kalbos mokymo programos rengimo Lietuvos mokykloms. Kurį laiką dėstė ir psichologiją bei logiką. Pedagoginėje spaudoje A. Karalius rašė apie bendrąją pedagogiką, matematikos ir užsienio kalbų mokymo metodiką. Išleido knygeles: „Gyvenimo mokyklos keliais“ (Biržai, 1929 m.) ir „Trumpas anglų kalbos fonetikos vadovėlis“ (Kaunas, 1937 m.). Paskutiniaisiais nepriklausomos Lietuvos gyvavimo metais rašė romaną. Priklausė verslininkų draugijai, skautų organizacijai, buvo Tautininkų sąjungos narys. 1926 02 20 Kybartų bažnyčioje vedė Angelę Stasiūnaitę, sutuokė kun. Pijus Karalius. Susilaukė dviejų vaikų – Algirdo ir Aldonos. Okupavus Lietuvą 1940 m. A. Karalius rugpjūčio 20 dieną buvo suimtas, laikytas Biržuose, vėliau išvežtas į Panevėžį, Vilnių. Vėliau nebegauta apie jį jokių žinių. Šeimai buvo išduoti du mirties liudijimai. Pirmas, kad miręs 1942 m. Ukrainoje, Ternopolskaja srities Beržino mieste, antras (jau po reabilitacijos), kad Kemerovo srities Marinsko mieste. Mirties priežastimi nurodytas plaučių uždegimas. Knygoje „Lietuvos gyventojų genocidas“ I t., p. 396, nurodyta: suimtas 1940 08 20, kalintas Panevėžyje, 1941 m. Vilniuje. 1941 04 19 nuteistas 8 metams, išvežtas į lagerį 1941 04 28 – Siblagas, Kemerovo sr. – Berežanai, Ukraina. Ten mirė 1942 12 21. Literatūra: Algirdas Ažubalis. *Jis mokytojavo Biržuose (Anuprui Karaliui – 110)*. Biržiečių žodis, 1999 01 09, nr. 3 (7444), p. 3.

Angelina Stasiūnaitė-Karalienė (g.1902 03 26 (29) Peterburge, m.1986 07 27 Ilukoje, Kochtla Jervėje, Estija) su tėvais, dviem seserimis ir broliu, I pasaulinio karo pabėgėliais, 1921 m. grįžo į Lietuvą, tėvų gimtinę Užpalius (Utenos r.). Kaune įsidarbino Intendantūroje raštvede, vėliau Kauno operos teatro raštinėje. Dainavo keliuose Kauno choruose, buvo Lietuvos visuotinės Dainų dienos, vykusios 1924 m. rugpjūčio 23–25 d., dalyvė. 1926 02 10 Kybartų bažnyčioje išteko už Biržų gimnazijos mokytojo Anupro Karaliaus, apsigyveno Biržuose. Siuvinėjo, mezgė, gražiai dainavo, buvo švelni, rūpestinga motina, ištikima žmona. Suėmus vyrą 1940 m., dirbo banke, sunku vienai buvo išlaikyti du vaikus, padėjo kaimynai, draugai, su visais gerai sugyveno. 1957 m. išteko, gyveno Vilniuje. Vyrui 1982 m. mirus, ji grįžo į Biržus pas dukrą. Mirė sūnaus, tuo metu gyvenusio Estijoje, namuose. Angelinos tėvai užpaliečiai: mama Karolina Stasiūnienė (Gabytė), Aleksandro, mirė 1936 03 08 Užpaliuose, ten ir palaidota, tėvas Ignas Stasiūnas mirė 1946 01 26 Užpaliuose, ten ir palaidotas. Parengta pagal dukters Aldonos Černiauskiėnės publikacijas spaudoje.